

ВІДГУК

офіційного опонента кандидата економічних наук, доцента

Нікіфорової Лілії Олександрівни

на дисертаційну роботу Малиновської Юлії Богданівни

«Активізування діяльності працівників комунікаційної системи

підприємств», подану на здобуття наукового ступеня кандидата

економічних наук за спеціальністю 08.00.04 – економіка та управління

підприємствами (за видами економічної діяльності)

Актуальність теми дисертації та її зв'язок з науковими програмами,

планами, темами

У процесі забезпечення розвитку механізму ефективного функціонування підприємств одним із ключових завдань є раціональна організація комунікаційних процесів на підприємстві. Будь-яку інформацію, що прямо або опосередковано впливає на результати діяльності підприємства, необхідно систематизувати, структурувати, оформити та передати таким чином, щоб досягти максимального ефекту від її змістовності. Будь-які взаємовідносини між працівниками на різних рівнях управління базуються на комунікаціях, які також формують відповідний соціально-психологічний клімат в колективі, але незважаючи на це, чимало суб'єктів господарювання і надалі не віддають належного значення активізуванню діяльності персоналу, що задіяний у комунікаційній системі. Байдуже відношення керівництва підприємств до вищевказаної проблеми зумовлює зниження продуктивності праці працівників, демотивує їх ефективну діяльність та їх бажання шукати шляхи використання комунікаційної системи як джерела здобуття нових конкурентних переваг у бізнес-середовищі.

Логіка наведених аргументів свідчить про своєчасність та актуальність теми дисертації Малиновської Ю.Б., що присвячена розробці методичних засад

та теоретико-прикладних положень з активізування діяльності працівників комунікаційної системи підприємств.

Актуальність дисертаційної роботи Малиновської Ю. Б. обґрунтовано використанням її матеріалів при розробленні держбюджетної теми Національного університету «Львівська політехніка» ДБ/ПСМ «Методологія та інструментарій процесійно-структурованого менеджменту» (номер державної реєстрації №0111U001215), затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України №1177 від 30.11.2010 р.

Тема дисертаційної роботи відповідає науково-дослідній роботі кафедри зовнішньоекономічної та митної діяльності Національного університету «Львівська політехніка» «Проблеми формування системи менеджменту в умовах глобалізації» (номер державної реєстрації 0113U001364). Автором, зокрема, запропоновано положення з активізування діяльності працівників комунікаційної системи підприємств (акт впровадження від 15.06.2017 р.).

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації

Наукові положення, що містяться в дисертаційній роботі, є достатньо обґрунтованими, достовірними та логічними. Обґрунтованість та достовірність основних наукових положень дисертаційної роботи, отриманих результатів, висновків та сформульованих рекомендацій підтверджується:

- використанням автором таких методів дослідження – порівняння, систематизації та узагальнення (підр. 1.1, 1.2, 2.3); морфологічного аналізу (усі розділи дисертації); групування (підр. 1.3, 2.2, 2.3); кореляційно-регресійного аналізу (підр. 2.3, 3.3); експертних оцінок й емпіричного дослідження (підр. 2.1); системного підходу (підр. 1.1, 3.2); теорії ігор (підр. 3.1); структурно-логічного аналізу (підр. 3.3); графічний – для наочного представлення теоретико-прикладного матеріалу роботи (усі розділи

дисертації); аналізу і синтезу – для вивчення об'єкта і предмета дослідження (усі розділи дисертації).

Як свідчить зміст дисертаційної роботи, автором сформована потужна теоретична основа дослідження. Про високий рівень обґрунтованості і достовірності наукових положень, висновків та рекомендацій дисертаційної роботи свідчить їх апробація на 16 конференціях.

Дисертація Малиновської Ю.Б. за змістом, сутністю, структурою та оформленням повністю відповідає вимогам Міністерства освіти і науки України, містить вступ, три розділи, висновки, додатки та список використаних джерел. Аналіз змісту дисертації дозволяє зробити висновок про те, що поставлена мета дослідження в цілому досягнута, а його завдання успішно вирішені.

У першому розділі «Теоретичні та прикладні засади активізування діяльності працівників комунікаційної системи підприємств» автором уточнено сутність понять «комунікації», «комунікаційна система», ідентифіковано структури елементів комунікаційної системи (с. 37-63), удосконалено типологію працівників у комунікаційній системі підприємств (с. 64-75) та ідентифіковано особливості активізування діяльності працівників комунікаційної системи підприємств (с. 76-86).

У другому розділі «Аналізування стану активізування діяльності працівників комунікаційної системи підприємств» автором проаналізовано стан активізування діяльності працівників комунікаційної системи підприємств (с. 92-106), оцінено інструментарій аналізування методів такого активізування (с. 107-123), встановлено вплив виокремлених визначальних чинників на активізування діяльності працівників комунікаційної системи (с. 123-136).

В третьому розділі «Удосконалення активізування діяльності працівників комунікаційної системи підприємств» (с. 140-191) розглянуто основні підходи до посилення активізування діяльності працівників комунікаційної системи підприємств та розроблено метод мотивування працівників комунікаційної

системи (с. 140-157), сформовано ключові показники ефективності активізування діяльності працівників цієї системи (с. 158-170), а також удосконалено метод оцінювання економічної ефективності активізування діяльності працівників комунікаційної системи на засадах узгодження цілей таких працівників із цілями керівництва підприємства (с. 171-191).

Висновки і пропозиції вирізняються аргументованістю і конкретністю, мають теоретичну і практичну цінність та носять завершений характер.

Наукова новизна результатів дослідження

Зі змісту дисертаційної роботи, опублікованих здобувачем наукових праць та автореферату опанованого дисертаційного дослідження випливає, що основні наукові положення, висновки і пропозиції сформовані автором самостійно, відображають особистий внесок дисертанта, характеризуються науковою новизною.

Автором у дисертації розвинуто типологію працівників комунікаційної системи підприємства (с. 69-74 дисертації, рис. 1.3 та с.7 автореферату), в основу якої покладено систематизацію їхніх різновидів за низкою виокремлених нових ознак.

У дисертації автором було розвинуто типологію дієвих напрямів впливу на працівників комунікаційної системи підприємства, що передбачає їхній поділ на напрями прямого та опосередкованого впливу та типологію методів активізування діяльності працівників комунікаційної системи підприємств, яка формує розгалужену інформаційну базу для вибору та використання цих методів з метою цільового впливу на працівників комунікаційної системи (с. 80-87 дисертації, рис. 1.5, табл. 1.3 та с. 8 автореферату).

Автором удосконалено метод ідентифікування ключових факторів активізування діяльності працівників комунікаційної системи (с. 124-137 дисертації, табл. 2.10 та с. 10-11 автореферату), який дає змогу виявити та

проаналізувати такі основні технологічні, соціальні, економіко-організаційні та особистісні фактори, що пов'язані із різними підсистемами комунікаційної системи всього підприємства.

За результатами виконаних досліджень дисертантом розроблено метод мотивування працівників комунікаційних підрозділів (с. 140-158 дисертації, рис. 3.1, табл. 3.1 та с. 12-13 автореферату), в основу якого покладено теорію ігор. Метод дозволяє формувати множини можливих параметрів фіксованої та комісійної винагороди працівників, що надається за здійснення та реалізацію інформаційно-комунікаційних проектів.

Удосконалено комплекс ключових показників ефективності активізування діяльності працівників комунікаційної системи (с. 158-170 дисертації, табл. 3.4 та с. 14-15 автореферату), використання якого під час ухвалення рішень дасть змогу більш точного вибору параметрів для вимірювання досягнення цілей та активізування діяльності працівників комунікаційної системи з позиції внутрішніх стейкхолдерів.

Також автором удосконалено метод оцінювання ефективності заходів активізування діяльності працівників комунікаційної системи (с. 171-188, рис. 3.2 та с. 15-16 автореферату), що ґрунтуючись на узгодженні цілей таких працівників із загальними цілями керівництва, надає можливість ідентифікувати рівень такої ефективності.

Достовірність досліджень, повнота відображення висновків і пропозицій в опублікованих автором дисертації роботах

Усі наукові результати, викладені у дисертації, отримані автором особисто. З наукових праць, опублікованих у співавторстві, у дисертаційній роботі містяться лише ті напрацювання, які становлять особистий внесок здобувача. Наукові положення, висновки та рекомендації, що сформульовані у дисертації є достовірними. Достовірність забезпечено використанням матеріалів наукових досліджень вітчизняних та зарубіжних авторів, матеріали

періодичних видань, статистичних оглядів, звітів, інформація облікової та фінансової та управлінської звітності вітчизняних підприємств, результати експертних досліджень, економічні огляди, Інтернет-ресурси, а також нормативно-правові акти органів державної влади. В цілому, дисертаційна робота характеризується завершеністю, зміст дисертації відповідає поставленій меті. Висновки, одержані результати, а також елементи наукової новизни дисертаційної роботи з достатньою повнотою знайшли відображення у 25 публікаціях автора, з них 7 статей у фахових виданнях України та 2 статті у наукових періодичних виданнях інших держав. Кількість, обсяг і якість друківаних праць надають авторові право публічного захисту дисертації.

Практичне значення результатів дослідження

Практичне значення одержаних результатів дослідження полягає у розробленні методичних засад та теоретико-прикладних положень з активізування діяльності працівників комунікаційної системи підприємств.

Основні положення та результати дисертації впроваджено у діяльність вітчизняних підприємств, зокрема ТОВ «Житлово-будівельна компанія «Ваш Дім» (довідка №18 від 01.03.2017 р.), ТзОВ «Техніка для бізнесу» (довідка №46 від 20.06.2017 р.), ПП «Львів-Пак» (довідка №38 від 03.04.2017 р.), що засвідчує їхній прикладний характер.

Отримані результати дисертаційної роботи впроваджено у навчальний процес Національного університету «Львівська політехніка» і застосовуються під час викладання дисциплін «Інформаційно-управлінські системи в бізнес-структурах» (для студентів спеціальності 073 «Менеджмент» і спеціалізації «Бізнес-адміністрування») та «Інформаційно-управлінські системи в інноваційній діяльності» (для студентів спеціальності 073 «Менеджмент» і спеціалізації «Управління інноваційною діяльністю»), а також під час написання кваліфікаційних робіт бакалаврів та магістрів (довідка №67-01-1079 від 15.06.2017 р.).

Дискусійні положення та зауваження до дисертації

До недоліків та зауважень дискусійного характеру слід віднести:

1. У підрозділі 2.2 на с.110-117 автор подає велику кількість теоретичного матеріалу, зокрема детально описує існуючі методи аналізування результатів активізації діяльності працівників, які можна було б перенести до оглядового розділу дисертаційного дослідження.

2. У підрозділі 2.3 на рис. 2.2 автор запропонував узагальнену послідовність активізування діяльності працівників комунікаційної системи підприємства, яка складається із 6 етапів, при подальшому описі яких, бажано було б більш широко описати методи та засоби, за допомогою яких кожен із етапів може бути реалізований.

3. В таблиці 2.11 автор перерахував 25 факторів активізації діяльності працівників, проте на рис. 2.3 серед факторів впливу на активізування діяльності працівників комунікаційної системи за її підсистемами залишено лише 16 факторів. Було б бажано розширити опис методики відбору цих факторів, наприклад, шляхів використання мінімально допустимої набраної кількості балів кожним фактором.

4. У підрозділі 3.1 можна було б навести після формули (3.2) перелік основних варіантів «чистих» стратегій підприємства-замовника інформаційно-комунікаційного проекту.

5. Для табл. 3.1 було б бажано описати алгоритм розрахунку функції корисності та її максимізації, а також навести приклад розрахунку хоча б одного із розрахованих в табл. 3.2 параметрів матеріальної винагороди. Те саме стосується і табл. 3.3, де наведено значення показників оцінювання явних та прихованих компетенцій працівників комунікаційної системи ПАТ «Іскра» у 2016 р. Ці розрахунки можна було б винести до Додатків.

Проте ці зауваження носять локальний характер і не впливають на високий рівень дисертаційної роботи.

Висновок про відповідність роботи встановленим вимогам МОН України

Дисертація викладена українською мовою, оформлена у повній відповідності з нормами і правилами Міністерства освіти і науки України, є завершеною науковою роботою. Рівень проведених досліджень, викладених у дисертації відповідає сучасним вимогам до науково-дослідних робіт.

Обсяг, новизна виконаних досліджень, результати практичного впровадження, повнота висвітлення у друці наукових положень, апробація отриманих результатів в цілому відповідають вимогам, що пред'являються до дисертацій, які подано на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук.

Автореферат за структурою і технічним оформленням відповідає визначеним Міністерства освіти і науки України стандартам. Зміст автореферату відповідає змісту дисертаційної роботи.

Загальний висновок

Актуальність теми дисертаційної роботи, наукова новизна отриманих результатів і висновків, її теоретичне і практичне значення, вагомість внеску у вітчизняну економічну науку безсумнівна. Дисертаційна робота Малиновської Ю.Б. на тему «Активізування діяльності працівників комунікаційної системи підприємств» виконана на високому науково-прикладному рівні, матеріали викладено чітко та логічно, а отримані в процесі дослідження наукові результати характеризуються новизною та мають практичну цінність для вирішення проблем активізування діяльності працівників комунікаційної системи підприємств.

Тема роботи, об'єкт та предмет дослідження, її зміст, а також положення та висновки відповідають паспорту спеціальності 08.00.04 – економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності).

Дисертація є особисто виконаною авторською роботою, цілісною й завершеною згідно із встановленою метою та визначеними завданнями дослідження. За своїм змістом, обсягом і оформленням дисертаційна робота відповідає вимогам Міністерства освіти і науки України, зокрема пунктам 9, 11, 12 «Порядку присудження наукових ступенів» (затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України №567 від 24 липня 2013 р.) економічних наук за спеціальністю 08.00.04 – економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності), а її автор, Малиновська Юлія Богданівна, заслуговує на присудження наукового ступеня кандидата економічних наук.

Офіційний опонент:

**доцент кафедри економіки підприємства
і виробничого менеджменту Вінницького
національного технічного університету,
кандидат економічних наук, доцент**

Л. О. Нікіфорова

Підпис засвідчую

**Вчений секретар
Вінницького національного
технічного університету**

А. В. Поплавський